

FOTO: ARKIVBILD FRÅN NORRBOTTENS MUSEUM

Vägar i gamla tider byggdes för hand.
In the past, roads were built by hand.

FOTO: ARKIVBILD FRÅN NORRBOTTENS MUSEUM

Mycket slit, men små ingrepp i landskapet.
A great deal of effort, but little impact on the landscape.

FOTO: THOMAS ÖBERG

Lingon vandrar in i gamla grustag och vägslänter.
Lingonberry migrates into abandoned quarries and road embankments.

8

Människans väg

**Vandringen följer en gammal körväg genom skogen.
Så gjorde man de gamla vägarna, med spett och spade.
Här har många hästskjutsar rullat eller glidit fram.**

LULEÅ KOMMUN

Skogens stigar

Genom skogarna löper människans uråldriga trampade stigar. De ledde till fiskesjöar, jaktmarker, odlingar eller hjärtats vän. Häst spänd framför vagn eller kälke krävde en ännu jämnare väg. Körvägar anlades, hinder togs bort och gropar fylldes. Du går nu på en sådan väg, dragen varsamt genom skogen. Med handredskap har stenar brutits och kullrats åt sidan. Ingen vägbank, inga grävda diken.

Fartens kultur

I gamla tider drogs vägen där det fanns torrt grus, gärna längs åsar eller som här på en svallad, torr morän. Idag flyttar vi grus eller krossat berg dit vi vill ha vägen. Då kan vi dra vägarna där de går rakast och snabbast. När Hertsöns bostadsområde byggdes och till andra byggen hämtades grus på många ställen på Hertsölandet. Lite varstans i området finns gamla grustäkter.

ENGLISH

Mankind's road

The hike through the forest follows an old cart track, built with pike and spade. Many horse transports have rolled or glided this way.

Mankind too has old trails tramped though the forests. When a horse was harnessed to a cart or a sleigh, the road needed to be even smoother. Cart tracks were built, obstacles removed and hollows filled. You are walking on one such road, built through the forest by hand.

In olden times, roads were built where there was dry gravel. Today we move gravel or crushed rock where we want the road. That enables putting the roads where they are straightest and fastest. Here and there in this area we find old gravel quarries where in the past material was extracted for different constructions in Luleå. Now the forest is reclaiming them.

Hertsölandets grus

Har du redan upptäckt sådana grusgropar i skogen? Idag håller de på att växa igen med lingon och blåbär. Det finns gott om sand och grus på Hertsölandet. När Hertsön långsamt steg ur havet efter istiden, svallade havet markens moräner. Vattnet sorterade, sand på vissa ställen och urtvättat, torrt grus på andra. Österut går stigen fram på ren sand.